

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

89. An qui voluit occidere aliquem proditorie, & deuenit ad actum
proximum, sed casu non occidit, gaudeat Immunitate? Ex p. 1 tra. 1. res.
4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

vt obseruat Grammaticus *vor. 11. num. 19.* Riminaldus Iunior *consil. 65. numer. 12. volum. 6.* qui *sub numer. 14.* docet non sufficere illam præsumptionem, quod præsumatur acceptasse promissionem sibi fauorabilem.

11. Quartò limitatur contra Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 9. num. 34.* non procedere in eo, qui accepit paruum quantitatem pecuniæ, quæ animam mouere non potuit ad tale crimen perpetrandum. Ita Vulpellus *vbi supra numer. 9.* Ambrosius *de immunitate. cap. 7. num. 9.* Gabriel *consil. 170. num. 21. lib. 1.* Eugenius *consil. 76. num. 139.* Masollus *ad Capicium decis. 155. num. 4.*

12. Quintò limitatur non procedere, quando promissio pretij vel mercedis non fuerit certa & specifica; sed generalis & incerta: vt si dicas mandatario te nunquam defaturum in suis necessitatibus. Ita Vulpellus *loco citato, num. 5.* Valdus *consil. 385.* Vnde venit refellendus Iustus Ofdeob. *in practice criminali. tit. 2. consil. 10. num. 9.* Vincentius de Franchis *decisio. n. 170. & Mastrillus de indulto, cap. 31. num. 11.* asserentes fuisse iudicatum in sacro Concilio Neapolitano; ad constituendum assassinum sufficere promissionem generalem & incertam rei. Sed nostra sententia est tenenda; & ita tenet Burfatus *consil. 20. n. 4. lib. 1.* Bertazolus *consil. 341. numer. 38. volum. 2.* Hondedus *consil. 93. num. 66. lib. 2.* Ruinus Iunior, *consil. 685. n. 12. lib. 6.* & in terminis Bullæ Gregorianæ Peregrinus *de immunitate. cap. 7. num. 40.* Ambrosius *cap. 7. num. 9.* & Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disput. vnic. punct. 9. num. 34.* Vide etiam Grammaticum *vor. 11. n. 9.* Cornicum *confi. 249. lib. 1.* Eugenium *consil. 76. num. 138.* & idem non est audiendus Villagut. *de exteaf. leg. tit. de crimine assassini, num. 8.*

13. Sed non desinam hinc apponere dubium non incuriosum, quod mihi in facti contingentia accidit, filius cuiusdam Baronis inimicitias capitales suberat cum Titio; & de hoc loquens cum quodam eius vasallo, statim obtulit se illum occisurum, cum conditione, vt ab eius patre quoddam officium pro ipso obtineret; annuit adolescens & homicidium factum fuit; tunc à me quaesierunt, an hoc fuerit assassinium. Et affirmatiuè videretur respondendum cum Decian. *lib. 9. cap. 3. num. 16. in fine,* vbi asserit, quod si promississet aliquis dare sicario aliquam in vxorem, committunt assassinium, quia talis promissio est pretio æstimabilis: & sicarius ex illa promissione homicidium perpetravit. Ergo &c.

14. Verum tunc ego negatiuè sententiæ adhæsi, & adduxi in mei fauorem Bossium *tit. de mandatis ad homicidium, num. 35.* quem sequi videtur Farinacius *quest. 123. num. 44.* asserentem in casu proposito promissionis vxoris tale homicidium non esse assassiniū, contra Decianum. Et ratio vtriusque casus est, quia exequutiones harum promissionum non sunt in potentia promittentis: ergo talis promissio reputatur ac si facta non fuisset, & de facto in casu de quo ego interrogatus fui, accidit; nam homicidium fuit quidem commissum, sed pater ad instantiam filij noluit illud officium homicidiario conferre.

15. Nota etiam hinc obire, quod mediator assassiniū gaudet immunitate Ecclesiarum; ita ego ipse contra Peregrinum & alios *in part. 4. tract. 1. resol. 33.* Et quod ille non dicitur assassinus, qui animo complacendi tantum alicui homicidium perpetravit. Ita contra Doctores, quos citat Giurba *consil. 70. n. 27.* & Grassus *de affect. Cleric. affect. 1. numer. 701.* docet Hondedus *consil. 93. num. 68. lib. 2.* Grilenzonius *consil. 45. num. 7.* Ambrosius *de immunitate. cap. 7. num. 9.* & alij.

Quæ hic est supra Ref. 86. &c. Et pro animo complacendi contento in hoc textu in Ref. seq. 9. vlt. cursum in fine.

RESOL. LXXXVIII.

An reus, qui attentauit occidere aliquem proditorie, effectū, & morte non sequuta, gaudeat Immunitate? Et quid de illo qui tentauit assassinium, etiam non sequuto effectu?

Et notatur, quod vt quis tanquam assassinus non possit vti privilegio Immunitatis opus est, vt interueniat mandatum ad occidendum nam ex mandato ad vulnerandum tantum, etiam mediante pecunia non committitur assassinium.

Et an gaudeat Immunitate, qui ex mandato alterius, pecunia mediante, occidit communem inimicum; vel qui, presente ipso mandante, occidit aliquem?

Et an sit assassinus, qui per preces, & alios respectus occidit aliquem? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 18.

§. 1. Gaudere docet Bonacina *de legib. disp. 3. q. 7. §. 5. n. 16.* cum nostro Peregrino *de immunitate. cap. 7. n. 13.* & alij: quia Constitutio Gregor. loquitur expresse de occidente: vnde requiritur actus consummatus cum effectu subsequuto. Et ita docet Farinac. *de immunitate. cap. 8. n. 145.* retractans se de contraria opinione, quam docuerat antea *in tit. de carcer. q. 28. n. 45.* licet aliqui contrarium asserant cū Ioan. de Henia *in Curia Philipp. 3. §. 12. n. 36.* & Nauarr. *in man. c. 25. n. 21.* Sed isti scripserunt ante Bullam Gregor. & post Bullam Tanner. *in 2. 2. disp. 5. q. 8. dub. 1. n. 16.* Dices eum, qui tentauit assassinium non gaudere immunitate, etiam non sequuto effectu, dummodo deuentum sit ad actum aliquem proximum consummationi, nempe, insultus, vel vulnerum: ergo neque debet gaudere huiusmodi immunitate, qui attentauit homicidium proditorium. Respondeo, esse disparem rationem: nam in Bulla Summus Pontifex excipit occidentes proditorie, & assassinos: sed sine morte subsequuta quis non potest dici occisor proditorius, si curi potest dici assassinus: ergo.

2. Non reticebo tamen Farin. *de immunitate. Eccl. c. 8. n. 125. in fin.* inclinare in sententiam asserentem, assassinium attentatum, non sequuta morte, gaudere immunitate, licet contrarium asserat Peregr. *vbi supra. de immunitate. c. 7. n. 37.* Nota verò, quod vt quis, tanquam assassinus, non possit vti privilegio immunitatis Ecclesiarum opus est, quod interueniat mandatum ad occidendum: nam ex mandato ad vulnerandum tantum, etiam mediante pecunia, non committitur assassinium. Ita Ricc. *in p. 1. decis. 112. n. 1.* Ambrosius *tit. de immunitate. c. 7. n. 11.* Bon. *de leg. disp. 3. q. 7. §. 4. n. 20.* & alij. Item gaudebit immunitate, qui ex mandato alterius, pecunia mediante occidit communem inimicum; vel qui presente ipso mandante, occidit aliquem: nā in his casibus, quis ita occidens aliquem, non dicitur assassinus, vt ex multis affirmat Far. *de immunitate. c. 8. n. 132. & 133.* Notandum est etiam, non esse assassinum, illum, qui per preces, vel per alios respectus occidit aliquem; contra Villad. *in Polit. c. 3. n. 215.* quia in assassinio opus est, vt addit pecunia, vel loco pecuniæ, aliqua res pretio æstimabilis.

Sup. hoc in Ref. præterita §. Sed deueniendo, & seq. &c.

Sup. hoc ibidem, §. verū licet.

Sup. hoc supra in Ref. 85. & 87. §. Vnde, & seq.

Sup. hoc in Ref. præterita etiam in fine.

RESOL. LXXXIX.

An qui voluit occidere aliquem proditorie & deuenit ad actum proximum, sed casu non occidit, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 4.

§. 1. Negatiuè responderet Gambacurta *lib. 5. c. 30. n. 6.* Sed post Constitutionem Gregor. recitanda est hæc opinio: nam in verbis dictæ Bullæ expressè Pontifex loquitur de occidete proditorie: vnde

ex vi verborum requirit actum consummatum cum effectu subsequuto, ad hoc; vt immunitatem amittat: & ita post dictam Bullam docet Peregrin. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 12. Bonacina de legib. disput. 3. quest. 7. §. 5. num. 16. & Farinac. de immunit. cap. 9. num. 145. & 146. vbi asserit, quod hæc opinio hodie secundum Bullam Gregor. omni difficultate caret in illis verbis: *Aut qui proditorie proximum suum occiderit.* vbi clarè requiritur mors sequuta, & idèd se retractat à contraria sententia, quam docuerat in tit. de carcer. quest. 28. num. 45.

RESOL. XC.

An qui proditorie conatur aliquem occidere, si mors non sequatur, gaudeat Immunitate?

Et quid dicendum de illo qui veneno aliquem occiderit, cum quo nulla præcessit inimicitia, secus autem si inimicitia præcessit?

Et quid de illo, qui sclopo à tergo, dormientem, vel per insidias inimicum occiderit, an gaudeat Immunitate?

Et an gaudeat Immunitate, qui aliquem per insidias deducit, et ab alio occidatur, & ille deductus occisus est?

Et explanatur, quid sit homicidium proditorium: Ex part. 6. tit. 1. Ref. 12.

Sup hoc in
datus præ-
cedenti vis
Ref. & infra
lege doctri-
um Ref. 97

§. 1. **A**D hoc dubium negatiuè respondet Sarpus ap. 5. fol. 47. vbi sic ait. Is quoque qui insidiis & proditorie hominem interimit, non potest à loco sacro defendi. Insidiae verò vocantur quæcunque artes, quibus hominem ita aggredimur, vt incautus & incogitans opprimatur; siquidem defendendi ratio quomodolibet impediatur: quia de re cum Canon in cap. 1. de homicidio clarè decernat, nullus est qui ambigat: quare qui venenum tribuerit, cum homicidij genus insidiosum existat immunitate Ecclesiarum vt non potest; & cuncta ferè homicidia, quæ consultò sunt, qui rectè animaduertent, insidiis quibusdam innexa reperiet: id verò non solum in homicidio perfecto, sed etiam in tentato locum habebit. Hæc ille.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto, maxime in terminis constitutionis Gregorianæ: ibi: *Aut qui proditorie proximum suum occiderit?* in quibus clarè patet mortem sequutam requiri. Et licet stando in iure communi Maltrillus decis. 293. num. 10. Peguera decis. criminal. 49. num. 11. Nauarrus in Manual. cap. 21. numer. 21. & alij quos citat Farinacius de immunitate, cap. 9. numer. 14. dixerint vulnerantes proditorie & per insidias animo occidendi, immunitate Ecclesiastica non gaudere, etiam quod vulnerati mors non sequatur.

3. Tamen contrarium dicendum est, vt firmant Doctores, quos ibi citat & sequitur Farinacius numer. 145. Quibus adde nouissimè Alexandram Sperebellum in decisionibus fori Ecclesiastici decis. 22. n. 4. & Ciulinum in controuersis forensibus, cap. 14. numer. 19. & Barbosa de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. numer. 90. Peregrinum de immunitate cap. 17. numer. 13. & alios penes ipsos. Et ratio est quia dicto cap. 1. quod Sarpus pro se citat, loquitur de illo, qui occidit: vnde ex vi verborum respicit actum consummatum cum effectu subsequuto: non enim dicitur occidisse quantum ad homines, & quantum ad factum ipsum qui tentauit occidere, sed frustra.

4. Verum instabis pro Sarpo, & dices dicto cap. 1. de homicidio, quod ipse citat, licet solum dixerit. Si quis per industriam & insidias occiderit proximum suum ab altari esse auellendum, huiusmodi tamen textum relationem habet ad locum Exodi, vbi

Tom. IX.

in eius principio dicitur, *Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur, &c.* Et deinde subdit quasi, hoc distinguens. *Qui autem non est insidiosus, sed Deus tradidit illum in manus eius, habebit locum, ad quem fugere possit: si autem per industriam, &c.* ab altari est auellendus. Quasi diceret Pontifex. Si quis in percussione hominis insidiis vsus non fuerit, locum habet refugij: at qui percusserit insidiosè volens occidere, vel non obstat, neque pro Sarpo facere quia in dicto cap. 1. solum determinatur excludendum esse ab altari, hoc est Ecclesiæ immunitate priuandum, qui per industriam insidiosam aliquem occiderit: ergo non est extendendum ad vulnerantem insidiosè hac immunitate priuari, cum ex nullo textu iuris Canonici hoc constet; & idèd hac de causa in textu illo non est infera tota lex Exodi, sed solummodo vltima eius pars.

5. Nec, vt supra dixi, aliter dicendum erit post constitutionem Gregorij XIV. vt etiam in terminis iuris communis: nam verba præteriti perfecti in dicta constitutione, & in cap. 1. de homicidio, apposita actum demonstrant perfectum & consummatum, vt patet ex l. 1. §. hac verba, ff. quod quisque iuris, & notat Alciatus in l. verbum erit, n. 1. de verb. signific. & Menochius conf. 97. n. 60. lib. 1. Ergo, &c.

6. Nota etiam, quod in iure communi, Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 14. & alij etiam docent, tentantem aliquem occidere per insidias & proditorie, si mors non fuerit secuta, gaudere immunitate Ecclesiarum: quia ius expresse loquitur de illo qui occidit; vnde ex vi verborum respicit actum consummatum, non enim dicitur occidisse quantum ad homines, & quantum ad factum ipsum, qui tentauit occidere, sed frustra. Et idèd hanc sententiam quia fauet Ecclesiæ immunitati, puto tenendam esse, etiam vt dixi stando in terminis iuris communis.

7. Sed quod asserit Sarpus, occidentem aliquem veneno, non gaudere immunitate; fateor esse communem opinionem: & ita docet Baldus in l. nemo, Cod. de sum. Trinit. Felinus cap. 1. de homicidio. num. 1. Decianus tom. 2. lib. 6. cap. 28. num. 19. Couarruias lib. 2. variar. resolut. capite. 20. num. 7. Maltrillus de indulto, cap. 35. num. 5. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. capite 11. num. 12. Megalinus in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 18. Gauantus in addit. ad Man. Episc. ver. immunitas Ecclesiastica, num. 10. Bucerus tractat. de homicidio, lib. 1. cap. 4. num. 95. Peregrinus de immunitate, cap. 7. num. 6. Bobadilla tom. 1. lib. 2. capite. num. 74. Castrus Palaus tom. 2. tract. 12. disput. vnic. punct. 9. num. 26. Germonius de Sac. immunitate, lib. 3. cap. 16. num. 63. Farinacius de immunitate, cap. 9. num. 142. Villalobos in summa tom. 2. tractat. 36. difficult. 7. num. 14. Castillo decis. 154. num. 2. Boërius dec. 109. num. 5. Ludouicus Correa relect. de immunit. part. 2. num. 19. Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 26. & alij penes ipsos. Sed non egemus testibus, vbi adest declaratio Sacræ Congregationis Concilij, quæ decreuit die 3. Decembris anno 1632. immunitate Ecclesiastica non gaudere, qui committunt homicidium veneno.

8. Sed ego puto (attendas quæso Amice Lector) hanc declarationem Sacræ Congregationis, Concilij intelligendam esse in casu, quo occiditur veneno aliquis, cum quo nulla præcessit inimicitia: quia tunc tale homicidium dicitur & cum ratione proditorium, cum interficiatur homo nihil tale præcauens cum nulla esset præcauendi causa: verum cum quis veneno occidit inimicum, non militat hæc ratio; & idèd puto Ecclesiastica immunitate gaudere: nam tali casu homicidium dici non potest proditorium; quia proditorium tunc dicitur homicidium,